

kan lade være, saadan er disse Nomaders Handelsmaade. Naar man har en af deres egne med i Følge, gaar Forretningen lettere, saaledes købte jeg en Dag ved Hjælp af en mig bekendt Stammehøvding en andens fuldt opsadledede Hest, der stod bundet paa Markedspladsen. Jeg havde her opsoegt mig den smukkeste og fuldstændigst udstyrede til Nationalmuseets etnografiske Samling, hvori dens hele Opsadling nu er anbragt. Ved at købe de enkelte Dele af et saadant Udstyr i Boderne, vilde man ellers let være udsat for ikke at faa det sammenpasset netop som det bruges. Ud over Nødvendighedsgenstande, saasom Mands- og Kvindedragter, Filttæpper, vævede Tæpper, Agerbrugs- og Haandværksredskaber, Rideudstyr, Skind, Bomuldsvarer, friske og tørrede Frugter, de morsomme Græskarflasker, de før omtalte fortinneede Kobberkander, findes ikke stort andet af Luksus end de af Græskar eller fortinnet Kobber i persisk Form lavede Vand-

piber, Tobak, søde Sager, Kager, Konfekt og Brystsukker, de store grove, men værdifulde og stilfulde Kvindesmykker af Sølv, Sølvsmykker til Saddeltøjet og sølvbeslaaede Krumsabler og Dolke. Meget af det, der indføres paa Markedet, kommer fra persisk Side; thi endnu som i gamle Dage møder store Kamelkaravaner paa Markederne i Merv Oasen. Af den stadige Forbindelse med Persien kommer ogsaa, at Turkomannernes oprindelige Sprog er stærkt blandet med persisk. Deres Sprog er meget lidt undersøgt, og selv med det osmannisk tyrkiske Sprog og den usbekisk tyrkiske Dialekt til Raadighed er det meget vanskeligt at gøre sig forstaaelig for dem.

Paa Foranledning gøres opmærksom paa, at alle af mig publicerede Billeder i Bøger, Blade og Tidskrifter er fotograferede af mig selv med Undtagelse af Billedet „Turkomannerlejr i Merv Oasen“ i denne Afhandling.

Literaturanmeldelse.

Blandt de ret talrige geografiske Værker, der i den senere Tid er fremkomne i den dansk-norske Literatur, indtager den af *Carsten E. Borchgrevink* i København og Kristiania 1905 udgivne Bog „*Nærmest Sydpolen*“, en fremragende Plads allerede ved sin elegante Udstyrelse og sine talrige, fint udførte Billeder; dog endnu mere ved sit Indhold.

Forfatteren udvikler i den, hvorledes det alt fra hans Drengaar havde staaet som et Maal for ham at udforske Sydpolarlandene, og man maa beundre den Energi, hvormed han stadig forfulgte dette Maal, dels ved Studier og dels ved at sætte sig i Forbindelse med Videnskabsmænd og andre, der kunde hjælpe ham, og dernæst ved ikke at undse sig for at tage Hyre som simpel Matros paa det af Svend Foyn til Sydishavet i 1894 udsendte Fangstskib Antarktik, indtil endelig i London den store Forlægger, Medlem af Parlamentet Sir George Newnes i 1897 tilbød ham den Sum af 35000 Pund Sterling, ved hvilken han blev i Stand til med Skibet „Sydkorset“ at drage ud paa den mindeværdige Ekspedition, der er omhandlet i hans Bog.

Med stor Interesse vil enhver allerede læse, hvad der angaar Skibets Udrustning og Afrejse, idet man faar et levende Indtryk af, hvor stor Forsynlighed og Snille, der skal til for at faa alt med, hvad der fra

Dag til Dag tiltrænges under de forskellige Omstændigheder, og faa det anbragt paa den snævre Plads indenfor Skibets Vægge, og ikke mindre af de Krav, der stilles til Føreren ved Valget af Deltagerne i Toget.

Skibet var tegnet og bygget af Collier Archer i Laurvig, den samme, der havde bygget „Fram“. Det afsejlede fra Kristiania den 30. Juli 1898 under det engelske Unionsflag, der var foræret Borchgrevink af selve den engelske Kronprins, Hertugen af York, til London, hvor de engelske Medlemmer af Ekspeditionen og Slædehundene kom om Bord. Det havde da inde som Deltagere i Ekspeditionen, foruden Borchgrevink selv, 30 Mand, af hvilke 3 Englændere hørte til hans videnskabelige Stab, 1 svensk var Stewart, 2 var Lapper fra Syd-Varanger og de øvrige Nordmænd. Skibets Kaptajn var Bernhard Jensen, der tidligere havde været 2. Styrmand paa Antarktik og havde 20 Aars Erfaring i de arktiske Regioner. Baade med Hensyn til Observationer og Indsamlinger var det fastsat som Regel, at der skulde tages saa meget Raastof som muligt, uden at der anvendtes Tid paa Bearbejdelse. Alt, hvad det maatte lykkes Ekspeditionen at bringe tilbage, skulde saa vidt muligt urørt overgives Specialister til Bearbejdelse.

Skibet anløb paa Udrejsen Funchal paa Madeira, og derpaa den kapoverdiske Ø Set. Vincent, som skulde være det sidste Sted, hvor der lagdes til Land, inden Tasmanien. Den 23. September passeredes Ækvator, og den 28. Novbr. lagde det, efter at have gaaet rundt om Afrika, ind til Tasmaniens Hovedstad Hobart, der var flagsmykket ved dets Ankomst, og hvor Guvernøren m. fl. gjorde den ene Fest efter den anden til Ære for Ekspeditionen.

Den 18. Dec. forlod Skibet Hobart, efter at en højtidelig Gudstjeneste var holdt om Bord. Den 29. kryssedes den 60. Breddegrad. Den næste Dag viste der sig Isblink i Luften, og det flydende Isbælte var saaledes ikke langt borte. Snart efter flød ogsaa enkelte Isstykker forbi Skibet; der kom Taage, og Temperaturen sank. Skibet havde mødt Isen hurtigere, end det var ventet. Den 31. Dec. kom Skibet ind i Isen. Det var i Begyndelsen smukt Vejr; men snart viste Isen sig saa tæt pakkes, at det saa haabløst ud. Uendelige Ismarker strakte sig, saa langt Øjet kunde naa, indtil Himmel og Is syntes at mødes. Tilslidst aabnede Ispakken sig dog, og der fremtraadte smaa Kanaler, i hvilke Skibet majsommeligt maatte bane sig Vej fremefter. Den 12. Januar var det naaet frem til $65^{\circ} 3' 6''$ Bredde og $161^{\circ} 42\frac{1}{2}'$ østlig Længde, og Ballenyørerne, der ligger ret Syd for Tasmanien, og hvoraf den ene har en virksom Vulkan, viste sig.

Under heftige Storme, Snetykning og Isskruininger, hvoraf en var saa voldsom, at man gjorde alt klart til at forlade Skibet, og medens Skibet flere Gange blev tvunget til at benytte Kanaler, der førte i nordlig Retning, naaede det langsomt videre frem, og endelig den 17. Februar 1899 lykkedes det at løbe ind i Robertson Bugten, der ligger Sydvest for det 5000 Fod høje Kap Adare i Syd Victoria Land, paa $71^{\circ} 18'$ Bredde og $170^{\circ} 9'$ østlig Længde. Vestover, ud fra Kapet, strakte sig en lav, triangulær Halvø, som Borchgrevink alt havde bemærket og betraadt i 1894, og hvor han vilde overvintre. Paa Afstand, under de høje, nøgne Fjælde, saa den saa lidet indbydende ud, at de Mænd, der var bestemte til at følge med i Land og overvintre, udbrod: „Er det der, De foreslaar at opslaa vor Hovedlejr, saa tror vi, det er bedre, vi sender Breve hjem med Skibet og siger Farvel for altid.“ Det blev dog bedre end saaledes ventet.

Den 17. Febr. Kl. 11 om Aftenen kastedes Anker. Med en lille Sejldugsbaad foretoges Landgang, og den 18. begyndtes paa Udlosningen af alt, hvad der mentes nødvendigt til Opholdet i Land. Losningen foregik under meget besværlige Forhold. Dragsugen var saa

stærk, at de dybt lastede Baade ikke kunde bringes op paa den flade Strand. Alt maatte bæres i Land paa Ryggen af Mændene, medens de vadede imellem Baadene og Stranden. De maatte arbejde i de 10 Dage, Losningen varede, i Isvand op til Hofterne, afbrudte en Gang af en orkanagtig Snestorm, som endog bragte Skibet i en stor Fare, hvorfra det reddedes dels ved Maskinens Kraft og dels ved den Bedrift, som tre af Mandskabet under overhængende Livsfare udførte, idet de ved Hjælp af to Staaltraadstrosser fortøjede Skibet til to enligt staaende Klippesøjler ude i Søen, 100 Fod fra Fjældvæggen.

Den 2. Marts var de sidste Kasser med Proviant komne i Land, og de ti Mand, som var bestemte til at deltage i Overvintringen paa Land, tog Afsked med dem, der skulde forblive paa Skibet, og dette forlod derpaa Stedet. De ti Mand stod nu alene paa Polarlandet, c. 2000 eng. Sømile Syd for New-Zealand, eller saa langt som fra København til et godt Stykke ind i Afrika, uden noget Middel til at komme bort, hvis noget skulde forhindre Skibet i at komme igen for at afhente dem, og udsatte for at møde Farer, mod hvilke den menneskelige Energi kun vilde formaa lidet.

Man fuldførte nu Opbygningen af de to medbragte Hytter, hvoraf enhver var 15 Fod i Kvadrat og 8 Fod fra Gulv til Loft. Den nordligste valgtes til Beboelse, og den sydligste til Oplag for Proviant og Udstyr. For at bryde Kraften af Vinden fra Sydost, der ofte med vældig Styrke kom strygende ned over det høje Kap, byggedes paa Østsiden et Skraatag fra Tagryggen ned til Jorden, og idet et lignende anbragtes mod Vest, opnaaedes der et lukket Rum imellem Hytterne, stort nok til at benyttes til en Del af Provianten, Kul og Udstyrssager, og medførende den Fordel, at man kunde gaa fra den ene Hytte til den anden uden at udsætte sig for Vejret. Hytterne var fortøjede til Jorden, ellers vilde de næppe have kunnet modstaa de forfærdelige Storme, der hyppigt indtraf. Ved Hjælp af et Lappetelt oprettedes et magnetisk Observatorium, og en Termometerkasse blev opsat omtrent 300 Alen fra Hytterne.

I Beboelseshytten blev Køjerne, der var byggede af Træ, anbragte, den ene over den anden, langs Væggene. De var helt lukkede, ifølge Lægens Anbefaling, paa et lille Hul nær, der var dækket med et Tæppe, og hvorigennem man kunde krybe ind og ud. Det var nødvendigt, sagde Lægen, for nogle Mennesker under Tiden at kunne være alene, og Rigtigheden af denne Udtalelse sandedes snart.

Nu begyndte den daglige Dont med de magnetiske Observationer, Aflæsningen af Termometret, Indsamlinger af Dyr, Planter og Mineralier, Undersøgelser af Strømforholdene, af den lille Halvø og de omgivende Fjælde. Der gjordes mange interessante Iagttagelser, saaledes angaaende Bevægelsen af Isbjærgene, der ofte løb med et Par Miles Fart mod den stærkeste Storm, drevne frem af Strømmen, og angaaende Grundvandsfaunaen, der viste en uventet stor Rigdom og indeholdt adskillige Fisk, der ogsaa som Næringsmiddel kom Ekspeditionen til Gode.

Hundenes Sædvaner frembød ogsaa en Del af Interesse. Saa længe der var nok af Sælkød var de medgørlige; men naar Kulden tiltog, og Fødemængden aftog, forsvandt alt indbyrdes Venskab. Det hændte da, at de ligesom udpegede en af deres Midte til at blive fortøret, og denne vidste, hvad der forestod; den søgte at gemme sig, men blev omhyggelig vogtet af de andre Hunde, og naar den tilsidst søgte at redde sig ved Flugt, forfulgte de andre den, indhentede den tilsidst og fortørede den. Ekspeditionen mistede paa den Maade adskillige af de stærkeste og bedste Slædehunde.

Den 15. Maj saas Solen for sidste Gang, og den lange Vinternat begyndte.

Det er umuligt her i en Anmeldelse at gengive blot i korte Omrids de Udflugter, der foretoges i den mørke Tid og derefter til Egnene rundt om Løjren, og de Oplevelser, der forefaldt under dem. Der maa i saa Henseende henvises til selve Bogen, som ingen vil lade være at læse med største Interesse.

Der kan kun eksempelvis og i al Korthed fremdrages et Par af Hændelserne, der viser, under hvilke Farer og Vanskeligheder, der levedes.

Den 23. Maj indtraf en af de ret sædvanlige Snestorme, der var saa voldsom, at alt, hvad der stod løst udenfor Hytterne, blæste omkring. Ved Middagstid skulde Englænderen Evans som sædvanlig aflæse Termometret, der jo som nævnt kun stod 300 Alen fra Hytterne. Vel indpakket arbejdede han sig ud igennem den Snetragt, der havde dannet sig udenfor disse, medens han holdt Stormlygten foran sig og havde Tag i Tovet, som var strakt imellem Hytten og Stedet, hvor Termometret var anbragt. Han kom ikke tilbage; men der gik tre Timer, inden nogen savnede ham, idet ingen havde lagt Mærke til, om han var kommen tilbage og maaske havde lagt sig i sin Køje. Det var først, da en ny Aflæsning af Termometret skulde ske, at der blev set efter i Køjen, og da han ikke fandtes der, drog alle, paa Lægen nær, ud for at

lede efter ham. Der søgtes og søgtes uden Resultat. De Søgende snublede og gled, kravlede op over Skrænter og blev blæste fra Halvøen helt ud paa Isen i Bugten, forslog sig, saa Blodet randt, arbejdede sig saa paa alle fire frem igen, medens de følte sig for i Mørket, men alt uden at de fandt Evans, og der var dog egentlig kun en ringe Strækning at undersøge. Flere Gange samledes enkelte Par af de Søgende i Hytten, naar Tilfældet førte dem til Tragten i Sneen. Efter at have varmet sig lidt, begav de sig saa ud igen og fortsatte Søgningen. Endelig krøb to ret op mod Fjældensiden Nord for Hytten, i den Tanke, at Evans rimeligvis var bleven borte paa Tilbageturen fra Termometret til Hytten. Her fandtes da ogsaa tilsidst den savnede. Der stod han forfrossen og raadvild. I Timevis havde han famlet om paa Krys og Tværs, havde en Gang atter været ved Termometerkassen, havde saa paany styret mod Hytten, men var ogsaa den Gang gaaet fejl og havde ikke fundet den. Det var paa høje Tid, at der kom Hjælp til ham, og han maatte straks under Lægens Behandling.

Den anden Hændelse, der her skal nævnes, indtraf for Lappen Savio, da han en Dag fra York-Øen, der ligger i Bugten overfor Hytterne, og hvortil der var foretaget en Udflugt, begav sig alene med en Hund ud paa den ved Siden af Øen liggende Dugdale-Bræ. Pludselig styrtede han her ned i en Revne, der var skjult af Sne. Han faldt omtrent 30 Alen ned og stod efter Faldet paa Hovedet, kilet fast ved Skuldrene imellem Spaltens to Vægge, der netop paa det Sted, hvor han sad fast, løb sammen saa nær, at han ikke kunde styrte længere ned, medens Isvæggen kort derfra fjernede sig til en Afstand af 2 Alen og gik ned i et bundløst Svælg. Intet Brud var sket paa hans Lemmer, og det lykkedes ham forsigtigt at komme fri af Klemmen og faa Hovedet opad igen. Der syntes ikke at kunne være nogen Redning, thi Isvæggene var glatte som poleret Glas, og al Raaben og Skrigen var forgæves, og Hundens Gøen og Hylen ovenfor Revnen hørtes af ingen. Efter at have staaet saaledes et Par Timer, begyndte han at fryse og at blive sulten. Han undersøgte saa sine Lommer for om muligt at finde en Madrest, men fandt kun en Cigaret og sin Lommekniv, en af de store, stærke Knive, Borchgrevink havde givet hver af Ekspeditionens Medlemmer før Afrejsen fra Norge. Den blev hans Redning. Han begyndte med Kniven at hugge smaa Huller i den ene Isvæg. I dem satte han saa Taaspidsene af sine Sko, medens han skød Ryggen op mod den anden Isvæg, og han begyndte saaledes at krybe opefter. Det blev et drøjt

Arbejde. Af og til blev Revnen saa bred, at det kun var med den yderste Vanskelighed, at han kunde spænde fast imellem Isvæggene, og flere Gange tænkte han paa at lade sig falde for at faa Ende paa det. Meget Angst nærrede han ogsaa for, at Knivsbladet skulde brækkes itu. Halv sandselsløs naaede han tilsidst Randen og kom op paa Bræen, hvor han længe blev liggende bevidstløs.

De her fortalte Hændelser er ikke enestaaende. Der er fortalt ikke faa andre, hvor forskellige Forhold, som for Eksempel en Gang en Isskruning, bragte snart hele Ekspeditionen og snart enkelte af dens Medlemmer i ikke mindre Farer. En Gang opstod der ved Uforsigtighed Ildløs i Beboelseshytten, saa at alt nær var brændt, og en anden Gang var Ekspeditionens Medlemmer nær blevne dræbte ved Kulos fra Kakkelloven.

Solen viste sig igen noget efter Midten af Juli, men som Dagene begyndte at længes, steg ogsaa Kolden. Den laveste Temperatur, $-41,9^{\circ}$ C., iagttoges den 5. og 6. August 1899, medens den højeste $+9^{\circ},3$ indtraf den 24. Jan. 1900. Efterhaanden lod Foraaret sig mærke, navnlig ved Ankomsten af talrige Fugle, af hvis Færd, navnlig Pingvinernes, Forfatteren giver en højst interessant Fremstilling. Ulykkeligvis ledsagedes den af et Dødsfald. Præparanten Nicolaj Hanson, der paa Sct. Vincent uforsigtigt havde drukket ukogt Vand uden Tilsætning af Spiritus, og derved havde paadraget sig en længe vedholdende Tyfus, blev under Opholdet ved Kap Adare stadig svagere, til Trods for alle Lægens Anstrængelser, og døde den 15. Okt. af Tarmslyng. Han blev, efter sit eget Ønske, begravet ved en stor Sten, 1000 Fod oppe paa Kap Adare. Det blev den første menneskelige Grav i Sydpolarlandet.

Endelig den 27. Januar 1900 indfandt Skibet sig. Dets Ankomst blev meldt af selve Kaptajn Jensen, der forlod det ved Iskanten og alene begav sig til Hovedlejren, hvor han i højeste Grad overraskede og næsten forskrækkede den første, der blev ham var. Medens de ti Mand overvintrede paa Polarlandet, havde det opholdt sig ved New-Zealand.

Den 28. Januar kom Skibet ind i Bugten, og der paafulgte nu en travl Tid med Indladning af, hvad der var i Land, undtaget en Del, der efterlodes som Depot for fremtidige Ekspeditioner, og en skreven Beretning. Ligesom ved Udladningen maatte de arbejdende vade i det iskolde Vand, da Baadene ikke kunde vove sig indenfor Dragsugens Omraade. Den 2. Febr. fandt saa Afrejsen Sted, idet dog den første Del af Hjem-

reisen benyttedes til Undersøgelse af andre Strækninger paa Sydpolarlandet. Der gjordes Landgang paa flere Steder, og overalt, hvor der landedes, foretoges især geologiske Indsamlinger. Den 10. Febr. kom Skibet i Nærheden af det Sted, hvor den berømte, store Isbarriere, der strækker sig fra Landet om Vulkanerne Erebus og Terror, mange Mile mod Øst, begyndte. Med sin Højde af indtil henved 200 Fod, havde denne Ismur hidtil staaet som en uovervindelig og endog uoverskuelig Hindring for al Fremtrængen der, hvor den fandtes. Ved at betragte de Isbjerge, der flød i dens Nærhed, kom Borchgrevink til den senere bekræftede Anskuelse, at den ydre Del af Barrieren maatte være flydende. Idet Skibet fulgte den mod Øst, saas den 16. en Forandring i den. Der viste sig en aaben Bugt eller Havn imellem to Iskap, og i denne vovede Skibet sig ind. Borchgrevink havde nemlig besluttet at drage sydover med en Slædeekspedition, for om muligt at undersøge Barrierens Overflade. Det var den sidste, store Opgave, der skulde løses. Det sattes i Værk den 17. Febr. af Borchgrevink, ledsaget af Løjtnant Colbeck og Lappen Savio med 12 af de bedste Hunde som Forspand for de lette Slæder. De fulgte et lille Dalføre, der steg jævnt opad til en Højde af 127 Fod; det steg saa ikke mere, men holdt sig i samme Højde, og Rejsen fortsattes, uden at der saas Land, til $78^{\circ} 50'$ Bredde, $164^{\circ} 32' 45''$ vestlig Længde, og her standsede saa Ekspeditionen paa det sydligste Sted, der endnu var naaet paa Jordkloden.

Efter fem Dages Slid i daarligt Vejr naaedes Franklin-Øen, hvor det dog viste sig utilraadeligt at lande, og ved denne toges da endelig Afsked med Sydpolarlandet, og Kursen sattes mod Nord. Den 21. Marts fik Ekspeditionen de ubeboede, men med rigt Dyr- og Planteliv udstyrede Auckland-Øer i Sigte og lagde til ved dem. Fra dem styredes til New-Zealand, hvor Borchgrevink erfarede, at hans Hustru var kommen til Adelaide i Syd-Australien, for snarest at gense ham. Han bad hende da møde ham i Hobart, og her traf de hinanden den 6. April, da Skibet var ankommet dertil, hvor, ligesom paa Udrejsen, den festligste Modtagelse blev Ekspeditionen til Del. Her forlod Borchgrevink Sydkorset, der skulde sejle hjem rundt om Afrika, og rejste med sin Hustru med Orientdampere Australia til Europa. Ogsaa Ekspeditionens videnskabelige Stab forlod Skibet og drog paa tilsvarende Maade hjem. Skibet indtraf den 29. Okt. 1900 i London, efter at have fristet det Uheld, at en af Besætningen, Styrmand Petersen, var død om Bord i Nærheden af Sct. Helena. Borchgrevink med sin Hu-

stru og den videnskabelige Stab var da alt indtrufne 5--6 Uger efter Afrejsen fra Hobart.

Ekspeditionen var dermed i det Hele taget lykkelig endt.

Til den egentlige Beretning om Begivenhederne, slutter der sig et Uddrag af Kaptajn Jensens Rapport om Sydkorsets Rejse og Ophold ved Campbell-Øerne ved New-Zealand i Vinteren 1900, Præparant Hansons efterladte Notater, Oversigt over det saakaldte Bipolaritets-Spørgsmaal (Ligheden imellem det nordlige og sydlige Polarhavs Dyreformer), og Oversigter over Ekspeditionens zoologiske, botaniske, geologiske og magnetiske Arbejder og Resultater. Blandt disse frembyder særlig hvad der angaar Zoologien stor Interesse. Der fandtes saaledes af Fisk ikke mindre end 8 nye, hidtil ukendte Arter, derhos af de lavere Dyr, en Mængde ligeledes hidtil ukendte Former, deriblandt ogsaa en ny Art af et vingeløst Insekt. Blandt andre Mærkeligheder fiskedes en Gang en Vandmand (Medusa), der vejede 90 Pund, og hvis blaarøde Klokke havde en Diameter af 29 Tommer, medens de slimede Traade, der gik ud fra denne, havde en Længde af 7 til 8 Alen.

Den magnetiske Sydpol antages af Borchgrevink at maatte søges omtrent paa $73^{\circ} 20'$ Bredde og 146° østlig Længde.

Om nu end flere, senere Ekspeditioner har fulgt det af Borchgrevink givne Eksempel og overvintret, og om det end for den sidste af disse, der er ført af Englænderen Scott, er lykkedes d. 29. Decbr. 1902 at naa ind i Landet til et Punkt paa $82^{\circ} 17'$ Bredde og $163^{\circ} 40'$ østlig Længde, og derved at erhverve et nøjere Kendskab til Victoria-Land, saa maa det dog fastholdes, at det var Borchgrevink, der førte an og viste Vejen, og alle maa være ham taknemmelig for de betydelige Resultater, han naaede, og om hvilke hans Bog melder.

Emil Madsen.

Forschungsreise in den zentralen Tiën-schan und Dsungarischen Ala-tau im Sommer 1902 von Dr. *Max Friedrichsen*

Det 311 Oktavsider stærke Bind, som indeholder Resultatet af Forfatterens Deltagelse i den ovenanførte Forskningsrejse, er udgivet af „Geographische Gesellschaft“ i Hamborg, hvis Meddelelsers XX Bd. 1904 det helt optager. Det indeholder bl. a. 86 fortræffelige og instruktive Afbildninger og 2 originale Kort.

Forf. har i „Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde“ zu Berlin Aargang 1899, „Morphologie des Tiën-schan“, samlet og kritisk bearbejdet, hvad der

tidligere fandtes publiceret paa forskellige Sprog om disse Bjærglande, og fandt nu i Aaret 1902 Lejlighed til selv at besøge Tiën-shan (Tian-shan) etc. som Medlem af en Ekspedition, der under Ledelse af Professor W. W. Saposchnikow udgik til disse Bjærgene paa Foranledning af Universitetet i Tomsk og væsenlig forfulgte botaniske og zoologiske Interesser. Dr. M. Friedrichsen stødte til Ekspeditionen i Begyndelsen af Juni i Byen Wjernyj (Stielers Atlas: Wjernoje) ved Foden af det transileniske Ala-tau Nord for Søen Issyk-Kul, hvortil han alene havde foretaget Rejsen fra Evropa igennem Transkapien og Turkestan, over Bokhara og Tashkent pr. Bane, herfra i 10 Dage og 4 Nætter med den russiske Tarantaspost til Wjernyj. Forf. gør med Rette opmærksom paa, hvilke uhyre Strækninger den centralasiatiske Forsker maa tilbagelægge, forinden han naar sit egentlige Arbejdsfelt, og om hvilke man i Evropa oftest kun har et svagt Begreb. Her drejer Afstanden fra Hamborg til Wjernyj sig saaledes, om ikke mindre end c. 6000 Km.

Tiën-shan ligger efter vore nuværende Kort imellem 40 og 46° n. Br., d. v. s. som det nordligste og mellemste Italien. Den har en Længde fra V. t. S.—Ø. t. N. af c. 2000 Km., altsaa er dobbelt saa lang som Alperne. Typisk for Bjærglandet er, at Retningen af alle dens Kæder er den samme som dettes Hovedretning. I Højde overgaar Tiën-shan langt Alperne, saaledes er „Khan Tengri“ (Aandekongen) efter Prof. Saposchnikows teodolitiske Maalinger 6890 Meter o. H., og flere andre Kamme stiger til 4 à 5000 Meter. Rundt om Tiën-shan ligger et øde, ufrugtbart Bælte af Ørken og Steppelandskaber, saaledes imellem Tiën-schan og Altai, den dsungarske Ørken; imellem den og Tibet ligger Tarimbækkenet, de østlige Udløbere forsvinder i Ørkenen Gobi, og de vestlige sænker sig ned til aralokaspiske Lavning. I disse Egne forsvinder alt det Vand, som løber ned fra Tiën-shans Gletscher og Snemasser; ikke en Draabe af det naar til Havet.

Fra Wjernyj over Mainakkæden og igennem Buamslugten til Issyk-Kul. Wjernyj er en ret anelig By med c. 23,000 Indb., og Sædet for Guvernøren i Provinsen Semirjetshensk (Syvflodlandet, saaledes kaldt efter syv i Søen Balkash udmundende Floder). Oasen, hvori Byen ligger, og som vandes ved kunstig Vanding, som altid i disse Egne, er særdeles frugtbar. Kornsorter, og alle mulige Frugter trives her i den frugtbare Løss, der overrisles igennem Kanaler fra Floden „Lille Almatinka“, ved hvis venstre Bred Byen ligger udbredt under Skyggen af frodige Havers Frugttræer,